

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

2008-04-09

Sydsvenskan 08-04-09

Så lyckas vi med jobben

Den tilltagande globaliseringen har inte medfört förlorade arbetstillfällen i Europa. Snarare kan den leda till ökad produktion och ökad sysselsättning. Men det förutsätter god tillgång till välutbildad arbetskraft, skriver TCO:s ordförande Sture Nordh, ledamot i Globaliseringsrådet, tillsammans med rådets utredare Camilo von Greiff.

Globaliseringen medför att information, kapital, varor, tjänster och människor rör sig snabbare och lättare mellan länder. Det är bra för ett litet land som Sverige som är beroende av handel med omvärlden. En effekt av den ökade rörligheten är att produktionens olika led ofta utförs på skilda platser. Detta har medfört farhågor om utflyttning av svensk produktion och svenska jobb till låglöneländer, så kallad offshoring.

Samtidigt visar statistiken att sysselsättningen inom Sverige och EU ökar, vilket innebär att förlorade jobb ersätts med nya och ofta mer kvalificerade arbeten. För att en sådan omvandlingsprocess skall fortsätta krävs kraftfulla satsningar på utbildning och omställning för arbetstagarna.

Att globaliseringen har ökat i omfattning för EU-länderna under det senaste decenniet bekräftar flera internationella undersökningar. Samtidigt har sysselsättningen i Europa ökat från cirka 60 till 65 procent mellan 1995 och 2006 och arbetslösheten har minskat från cirka 11 till omkring 8 procent. Samma bild ges i Sverige, sysselsättningen ökar och arbetslösheten minskar.

Den tilltagande globaliseringen har sammantaget inte medfört förlorade arbetstillfällen i Europa. Resultaten pekar på att globaliseringen kan leda till ökad produktion och ökad sysselsättning hos oss. Det innebär inte bara att förlorade arbeten ersätts utan även att ännu fler sysselsättningstillfällen skapas.

En kommande rapport till Globaliseringsrådet författad av docent Karolina Ekholm visar att den relativa efterfrågan på lågutbildad arbetskraft tycks minska med globaliseringen i västvärlden. Det bekräftar att tillväxten i dagens värld drivs mer och mer av kunskap och för att Sverige skall lyckas i den globala konkurrensen behöver vi välutbildad arbetskraft. Sverige behöver vara en utpräglad kunskapsnation. För detta krävs kraftfulla satsningar.

Svensk utbildning är inte tillräckligt framstående och behöver förbättras. Alltför många lämnar utbildningssystemet utan tillräckliga kunskaper. Låg status för läraryrket bidrar till få sökande i förhållande till utbildningsplatser, vilket riskerar att sänka kvaliteten på lärarna för framtiden. Skillnaden mot Finland är här påtaglig.

Sverige har dessutom – tillsammans med Danmark – världens äldsta högskole- och universitetsstudenter. De är äldre än i jämförbara länder både när de påbörjar sina studier och när de slutför dem. Detta är givetvis ett problem som måste åtgärdas. Vi behöver fler studenter till utbildningar i tekniska och naturvetenskapliga ämnen.

Satsningar behöver göras i alla delar av utbildningssystemet. Sveriges möjligheter ligger i förmågan att öka kunskapsinnehållet i de varor och tjänster vi producerar. Ambitionen måste därför vara att både höja utbildningens kvalitet och ge fler möjligheter till högre utbildning.

Ett fortsatt välstånd, där fördelarna från globaliseringen fullt ut kan utnyttjas, måste bygga på en politik som klarar ett fortsatt högt omvandlingstryck. Den svenska modellen utgör en bra grund för en sådan politik. Det starka samarbetsklimatet mellan parterna på arbetsmarknaden och de generella socialförsäkringarna, som underlättar rörlighet på arbetsmarknaden genom att försäkringen inte är knuten till en viss anställning, bidrar till en samhällelig acceptans för omställningar, liksom till ett arbetsliv med höga krav på produktivitet.

Med ständigt ny teknik och ett tuffare konkurrens klimat blir arbetenas livslängd kortare. Det ökar behoven av en stärkt omställningsförmåga hos enskilda arbetstagare. Ökade krav på flexibilitet måste förenas med en tydlig arbetslinje, ekonomiska ersättningssystem som ger ersättning

efter inkomst samt omfattande möjligheter till vidareutbildning och ett livslångt lärande.

Utbildning och omskolning måste utvecklas för att Sverige skall klara sysselsättningen och skörda globaliseringens frukter i en värld av allt hårdare konkurrens. Regeringen kan börja rulla upp ärmarna, listan på reformer är lång: fler i utbildning, bättre kvalitet i utbildningen, satsning på forskning och goda ersättningar i socialförsäkringssystemet.

STURE NORDH
CAMILO VON GREIFF

Båda medverkande vid Europaforum i Hässleholm.